

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clvveri[i] Sicilia Antiqva

Clüver, Philipp

Lvgdvni Batavorvm, 1619

Cap. XI. Pantagias fluvius. Trotilum opidum. Megara urbs; quae antea
Hybla. Alabus fluvius. Sinus Megarensis. Alabum opidum. Styella
castellum. Hyblaeum mel. Hyblaei colles. Myla flumen. Xyphoniae ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14145

XVTHIA
epidum.

Sed & XVTHIA urbs heic memorata fuit Philisto Syracusano. Stephani epitomator: Ξυθία, πόλις Σικελίας· φίλις ὁ πρὶν Σικελικῶν· τὸ ἰθὺκὸν Ξυθιάτης. id est: Xuthia, opidum Siciliæ; auctore Philisto in Sicular. rer. lib. III. Gentilitium est Xuthiates. Ac Latino ori fuerit XVTHIENSIS. ut Κροτωνιάτης, Ἰπποωνιάτης, Ποσειδωνιάτης, Κροτωνιενσίς, Ἱπποωνιενσίς, Ποσειδωνιενσίς; & id genus alia.

CAPVT XI.

Pantagies fluvius. Trotilum opidum. Megara urbs; quæ antè Hybla.
Alabus fluvius. Megarensis sinus. Alabum opidum. Styella castel-
lum. Hybleum mel. Hyblei colles. Myla flumen. Xiphonia promontorium. Xiphonius sinus. Xiphonia opidum.
Taurus promontorium. Tapsus peninsula,
& opidum.

PANTAGIES
fluvius.

Post Teriam fluvium sequitur Πανταγίης PANTAGIES, sive Πανταγίας PANTAGIAS amnis, Thucydidi, Virgilio, Ovidio, Plinio, Silio, Ptolemæo, Claudiano, ac Vibio, memoratus. Ovidius, Fastor. lib. III:

Liquerat Ortygiam, Megaræaque, Pantagienque;

Quaque Simethæas accipit equor aquas.

Plinius, lib. III, cap. VII: Colonia Catana. flumina, Symæthum, Terias. Intus Lastrygonii campi. Opida, Leontini, Megaris. amnis Pantagies. Colonia Syracusa. Virgilius, Aenid. libro III:

Ecce autem Boreas, angustâ à sede Pelori

Missus, adest. vivo pratervehor ostia saxo

Pantagiæ, Megarosque sinus, Tapsumque jacentem.

Silius, libro XIII:

Qui fontis Vagedrusa tuos, & pauperis alvei

Hipparin, ac facilem superari gurgite parco

Pantagiam, rapidique colunt vada flava Simethi.

Claudianus, de Raptu Proserpinæ lib. II:

Quæ fontis Crimise tuos, & saxa rotantem

Pantagiam, nomenque, Gelam, qui præbuit urbi,

Concelebrant.

Ad Virgillii locum ita Servius: Hic fluvius Siciliæ quum plenus fueret, implebat sonitu penè totam Siciliam. unde & Pantagias dictus est; quasi, ubique sonans. Hic postea quum Cere-
ri, querenti filiam, obstreperet, tacere iussus est numinis voluntate. Et in eadem senten-
tiam Vibius, in Catalogo fluminum: Pantagias; Siciliæ. ita dictus, quod sonitus eius
decurrentis per totam insulam auditus est, usque eò, donec Ceres, querens filiam, comprimeret
eum. Ergo, secundum hosce grammaticos, adpellatio eius ab initio fuit πανταχὸς
πανταγίας. nam fragor sive strepitus est Græcè πανταχὸς. Mira igitur & admodum
compendiaria heic duarum vocum facta est contractio. Sed hæc nugamenta sunt
ac putidæ ineptorum grammaticorum fabulæ. Apud Thucydidem, lib. VI, legi-
tur ὁ ποταμὸς Πανταγίας ποταμὸς. quod interpretes vertit, super Pantacium flumen. verum ipsi
auctori fuisse nominativum Πανταγίας, PANTACIAS, è suprâ scriptis auctori-
bus liquet. Scripsisse autem Thucydidem non γ, sed κ, fidem faceret auctoritas
Ptolemæi; apud quem legitur Πανταχὴ ποταμὸς ἐκβολαί, id est, Pantachi fluvii ostium:
ni suspicandum foret, scriptum & ab ipso fuisse Ptolemæo Πανταγίης ποταμὸς, à recto
casu Πανταγίας ποταμός. Cæterò situm eius amnis quod attinet; ut antea Symæthum
perperam Ptolemæus inter Catanam & Taurominium opida recensuit; ita heic
etiam falsò Pantagiam medium posuit Catanam inter & Leontinos, eodem situ, quo
nunc Iaretta, id est, antiquorum ille Symæthus, fuit. Plinius quoque, loco pro-
ximè citato, malè eum inter Megaridem & Syracusas refert; quum ipsa urbs Me-
garis fuerit ad Alabum fluvium, quem nunc vulgò dici Cantaro, post ostendam; nec
inde Syracusas cuncti aliud occurrit flumen. Virgilius profectò, dicto Aenid.
lib.

lib. III, ab Epiro & Cerauniis montibus, omnia Italici Siculique litoris loca, ad Drepanum usque quæ memorat, geographico atque germano ordine recenset: in Italiâ scilicet, *Minervæ templum, Tarentum, Lacinium promontorium, Scylacum*: hinc in freto, *Charybdin*: inde in Siciliâ, *Aetnam montem & Cyclopium antra, Pantagiam amnem, Megaricum sinum, Thapsum* peninsulam, *Ortygiam insulam*, & in eâ *Arethusam fontem, Elorum flumen, Pachynum promontorium, Camarinam, Gelam, Agragantem, Selinuntem, Lilybaeum*, ac tandem *Drepanum*. Quem verum genuinumque esse omnium dictorum locorum ordinem, infra in expositione totius huius litoris patebit. In reliquis igitur omnibus quum certum nativumque observaverit ordinem poëta; nulla causa est, cur de uno Pantagiâ amne, quem ante Megaridem recenset, quidquam dubitemus. Megaridem autem fuisse ad antè dictum Cantarum flumen, mox ostendam. Pantagiam verò amnem esse eum, qui in sinistro promontorii vulgò *La Cruce* dicti latere vulgari vocabulo nunc accolis vocatur *Porcari*, gravissimo manifestissimoque sunt documento ista Virgilii verba:

Vivo pratervehor ostia saxo

Pantagia.

Quidpe os Porcarii amnis utrimque vivo atque prærupto includitur saxo, x x ferme cubitos alto: ingressumque illic mare ad mille passus, restagnat; parvisque navigiis præbet portum. Atque in hunc etiam illud Claudiani, *Saxa rotantem*, 20 quammaximè quadrat. etenim licet ipse cursu sit brevissimus; ut qui v r circiter ab Leontinis oritur passuum millibus: tamen hiberno tempore Leontinorum collium torrentibus imbrisque auctus, tantâ vi devolvitur, uti magnam saxorum copiam secum trahat; ingentemque lapsu suo reddat sonitum: unde nomen ei quæsitum volunt Vibius atque Servius: quum potius *ὅσο τὸ πᾶν τὰ ἄγειν* dictus videri possit; id est, *ab eo, quod omnia secum trahat devehatque*. Brevitatem eius tenuitatemque indicavit Silius, his verbis:

Facilem superari gurgite parco

Pantagiam.

Ostio huius fluminis adpositum fuit *Τρωπίλον, TROTILVM opidum*, in primis TROTILVM 30 Siciliæ antiquum. Thucydides lib. VI: *Θυκλῆς ἡ καὶ οἱ Χαλκιδεῖς, ἐκ Νάξου ὁρμηθέντες, opidum.* ἔπει πέμπω μετὰ Συρακούσας οἰκισθεῖσας, Λεοντίνους τε, πολέμῳ τὰς Σικελὰς ἐξελάσαντες, οἰκίσαντες, καὶ μετ' αὐτὰς Κατάνω. κατὰ τὴν αὐτὴν χρόνον καὶ Λάμις, ἐκ Μεγαρέων ὁποικίαν ἄγων, ἐς Σικελίαν ἐφίκει, καὶ ὑπὲρ Παντακίης τι πταμοῦ Τρωπίλον τι ὄνομα χωρὶον οἰκίσας, καὶ ὑστερον αὐτῶν τῆς Χαλκιδεύσας ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ἐνυμπλιθεῖσας, καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσὼν, καὶ Θάψον οἰκίσας, αὐτὴς ἔδωκεν ὀνόματι, οἱ δ' ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψης ἀναστάντες, τὸ βλῶν, βασιλείας Σικελῶν, παρδόντες τὴν χώραν, καὶ καθήρησαν ἑαυτὰς, Μεγαρέας οἰκίσαντες, τὰς ὕβλαιας κληθέντας. Id est: Theocles atq. Chalcidenfes, è Naxo profecti, septimo post conditas Syracusas anno, Leontinos, ejectis bello Siculis, condiderunt; atque inde Catanam. Per idem verò tempus & Lamis, à Megaris coloniam ducens, in Siciliam adpulit: & super flumen Pantaciam opidum quoddam 40 Trotillum condidit. At id postmodum relinquens, in Leontinos cum suis abiit. quumque aliquantum temporis illic unâ rempublicam administrasset; tandem ab iis pulsus, Thapsum condidit. Mox eo defuncto, reliqui è Thapso migrarunt; ac duce Hyblone, Siculorum rege, qui etiam terram dederat, Megarenseis condiderunt, qui Hyblai sunt dicti. Leontinos anno primo Olympiadis XIII conditos fuisse, id est, ante natum Iesum anno 1566 XVII, supra ostensum est. Sub idem igitur tempus, vel paullo post, Trotillum istud quoque opidum conditum fuit. Ad utram Pantagiæ ripam fuerit positum, haud facile dictu est: nisi quòd in dextrâ ostii ripâ etiam nunc est navale, vulgò *Bruca* dictum. At hinc mox, nescio qua de causâ, in proximam transmigrarunt urbem Leontinos. Hinc etiam, fortasse per seditionem pulsî, in Thapsum peninsulam, 50 medio itinere inter Pantagiam & Syracusas sitam, sedem transtulerunt. Mox, amisso ibi duce suo Lami, auctore duceq; Hyblone, relictâ Thapso, ad propinquum flumen Alabum posuere urbem, quæ à prisca patriâ dicta est ipsi Græcis *Μεγάρα*, plurali numero, Latinis verò utroque numero promiscuè *MEGARA*; & item *MEGARIS*, Scylaci *μεγαρεῖς*: antea verò à duce Hyblone ὕβλαια *HYBLA*. unde opi- *MEGARA* dani sunt *μεγαρεῖς, MEGARENSES*; & ὕβλαιοι, *Hyblai*; sed Latinis *HY- urbs; quæ an-* *HYBLA* *HYBLA*. Strabo lib. VI: *ἡσὶ δ' ἔφη, Θεοκλῆς Ἀθλωαίων, παρενεχθέντα ἀέμοις ἐς τὴν Σικελίαν, κατὰ νηυσὶν τὴν τι ἐδίδεκεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς ἐπαυλῶν- τα δέ,*

τα δὲ Ἀθωαῖς μὲν μὴ πείσῃ, Χαλκιδέας δὲ τὰς ἐν Εὐβοίᾳ συχρὺς ὡς ἀλαβόντα, καὶ τῶν Ἰωνῶν
 πναῖς, ἐπὶ δὲ Δωρεῶν, οἱ πλείους ἦσαν Μεγαρεῖς, πλείους. τὰς μὲν οὖν Χαλκιδέας κτίσας Νάξον, τὰς
 δὲ Δωρεῖας μέγαρον, τὴν Ἰβλὸν περὶ πρὸν καλαμῶν. Hoc est: Theoclem Atheniensem, ait
 Ephorus, ab instituto cursu ventis in Siciliam delatum, cum hominum eam incolentium vilita-
 tem, tum insulae praesantiam adnotasse. quumq., domum reversus, Atheniensibus, uti coloniam eò
 mitterent, non persuaderet; adscito magno Eubaeam incolentium numero, Ionum item nonnullis
 atque Dorienſium, quorum maior pars erant Megarenſes, in Siciliam navigasse: ibique Chalci-
 densis Naxum, Dorienſis verò Megara condidisse; cui prius nomen fuit Hybla. Et eodem
 libro postea: Τὰς δὲ Συρακῆσας Ἀρχίας μὲν ἐκτίσεν, ἐν Κορίνθῳ δὲ ἀδελφείας παρὰ τὰς αὐτὰς χρε-
 νας, οἷς ἐκτίσθησαν καὶ ἡ Νάξος καὶ τὸ Μέγαρον. * * * Πλείοντα δὲ Φασὶ τὸν Ἀρχίαν 10
 εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ καταλόντα πρὸς τὸ Ζεφυρεῖον, τῶν Δωρεῶν ἐκόντα πναῖς, δεῦρο ἀφικνῶντας
 ἐκ τῆς Σικελίας τὸν τῶν μέγαρον κτίσασιν αὐτὰς, καὶ καὶνὴν κτίσας τὰς Συρακῆσας,
 μετ' αὐτῶν ἀπόντα. Id est: Syracusas condidit Archias, classe Corintho adveniens sub idem tem-
 pus, quo Naxus & Megara sunt condita. Ferunt autem Archiam, quum in Siciliam navigaret,
 & ad Zephyrium promontorium adpulisset, incidissetque in Dorienſium quosdam, qui e Sicilia
 eò se contulerant, digressi ab his, qui Megara condiderant: adjunxisse sibi eos: indeq. profectum,
 communi cum eis operâ Syracusas condidisse. Sic scilicet Strabo cum Ephoro suo à Thu-
 cydidis sententiâ dissentit. Hic quidpe Lamin tradit à Megaris coloniam in Sici-
 liam duxisse: illi verò, ipsum Theoclem. hic post Syracusas tandem & Catanam
 ac Leontinos ait Megara urbem conditam fuisse: illi, ante Syracusas. At Lamis 20
 quidem poterat unâ cum Theocle & suâ Dorienſium coloniâ e Graciâ profe-
 ctus esse. quod & Marcianus Heracleensis innuit, in Orbis descriptione, his verbis:

Εἰς τὴν Ἀθωαῖαν

Ἐχὲ πλείους, ὡς φασιν, ἀπὸ τῆς Τρωϊκῆς
 Δεκάτῃ ἡμερᾷ μὲν πέντε. Θεοκλῆς ἐπὶ
 Παρὰ Χαλκιδέων λαβόντα. ὡς δὲ ἐπὶ τῆς ἡμέρας
 Ἐκ τῆς Ἀθωῶν. Ἐκ τῆς Ἀθωῶν, ὡς λόγος,
 Ἰῶνες, ἐπὶ Δωρεῖς οἰκήτορες.
 Σπίσας δὲ ἐν αὐταῖς ἡμερῶν, οἱ Χαλκιδεῖς
 Κτίσας Νάξον, οἱ Μεγαρεῖς δὲ τὴν Ἰβλὸν.
 Τὸ δὲ τῆς Ζεφυρεῖον τῆς Ἰταλίας οἱ Δωρεῖς
 Κατέγον. Ἀρχίας δὲ τὰς πρὸς ἀδελφάς,
 Οὐ Κορίνθῳ, μὲν Δωρεῶν κατέκτισεν
 Ἀπὸ τῆς ὁμοῦς λίμνης λαβόντας τὰ νομῶν
 Τὰς νῦν Συρακῆσας παρ' αὐτῶν καλαμῶν.

Hoc est:

Posthinc Gracis

Habuit urbis: ut ferunt, post bella Troiana
 Quintâ decimâ etate: Theocle classem
 A Chalcidensibus accipiente; qui genere erat
 Atheniensis. conveneruntque, ut fama est,
 Iones Dorienſesque coloni.
 Seditione autem inter eos ortâ, Chalcidenses
 Condiderunt Naxum, Megarenſes Hyblam:
 Dorienſes verò Italia promontorium Zephyrium
 Occuparunt. Hos Archias adsumens
 Corinthius, unâ cum ipsis condidit eas,
 Quae ab contermino stagno accepere nomen,
 Nuncque Syracusae ipsis dicuntur.

Hæc certè & ipse Marcianus accepit ab Ephoro; quem se inter alios sequi, in in- 30
 troitu operis facetur. At e Strabonis sententiâ Megarenſes non de novo Megara
 ista in Sicilia condiderunt; sed opidum id ab Hyblone rege, sub Hyble nomine con-
 ditum, inhabitandum acceperunt. Certè Megarorum sive Megara & Megaridū no-
 men posterius fuit; perpetuòq. in eo opido perduravit, dum stetit. Servius ad pri-
 mam Eclogam Virgilii: Hybla, vel Hyble, opidum est Siciliae; quod nunc Megara dicitur.
 Ad discrimen autem Megarorum in Graciâ, hæc dicta fuere μέγαρον τῆς Ἰβλῆς, id est,
 Megara Hyblensis; & opidani, μεγαρεῖς τῆς Ἰβλῆς, Megarenſes Hyblenses. mel verò, quod
 hic

heic legebatur nobilissimum, semper vocabatur *Hyblaum*; ut infra patebit. Apud Stephani epitomatores corruptissimus legitur de hoc opidi vocabulo locus; qui talis est: Ἰβλαυ τρεῖς, πόλεις Σικελίας· ἡ μείζων, ἥς οἱ πόλιν Ἰβλαῖοι· ἡ μικρὰ, ἥς οἱ πολῖται Γαλεῶται, μεγαρεῖς· ἡ ἡλιάτων, ἡ ἔρα καλεῖται· ἐστὶ ἐ πόλιν Ἰπυλίας. ἡ Ἰβλαν δὲ τὸ Ἰβλα βασιλείας· ἀπὸ τῆς πολλὰς Ἰβλας καλεῖται ἡ Σικελῶν πόλεων. τὰς ἐνοικεῖντας μεγαρεῖας ἐκάλεον. Hæc partim in verum ordinem sensumque restitui posse videntur ad hunc modum: Ἰβλαυ τρεῖς, πόλεις Σικελίας· ἡ μείζων, ἥς οἱ πόλιν Ἰβλαῖοι, μεγαρεῖς· ἡ μικρὰ, ἥς οἱ πολῖται Γαλεῶται, ἡ ἡλιάτων, ἡ ἔρα καλεῖται· ἡ μείζονα Ἰβλαν δὲ τὸ Ἰβλα βασιλείας, τὰς δ' ἐνοικεῖντας μεγαρεῖας ἐκάλεον. [... διὰ τῆς πολλὰς Ἰβλας καλεῖται ἡ Σικελῶν πόλεων. ἐστὶ ἐ πόλιν Ἰπυλίας. Id est: *Hyble tres sunt Siciliae*
 10 *urbes. maior, cuius opidani Hyblei, atq. Megarenses. parva, cuius opidani Geleatae. minor vero Hera dicitur. Maiorem Hyblam ab rege Hyblo, incolae vero Megarenses vocarunt. [...]* ac propterea complures Siculorum urbes *Hyblas* dici. Est & Italiae urbs. De duabus reliquis Siciliae *Hyblis*, quæ in mediterraneo fuerunt, post suo loco dicitur. nunc litoralis sive Megarensis *Hyblæ* situs ostendendus erit. Ptolemæus; à Pachyno Pelorum versùs incedens: Συρακῶν καὶ ἡλιάτων, Ταύρος ἄκρον, Ἀλάβω ποταμὸς ἐκβολαί, Παντάχη ποταμὸς ἐκβολαί. id est: *Syracuse colonia, Taurus promontorium, Alabi amnis ostium, Pantachi fluminis ostium.* Hic *ALABVS* amnis Silio dicitur *ALABIS*, lib. xiii, hoc versu:

Necnon qui potant Hypsamque Alabique sonoros.

ALABVS
 fluvius; qui
 & Alabis, &
 Alabo.

Apud Hesychium legitur Ἀλαβὼς ποταμός, id est, *Alabòs amnis*: an satis fine mendo, haud temerè dixerim. Diodoro certè atque Stephano formatur Ἀλαβῶν, 20 *ALABO*. Apud Vibium quoque vocabulum corruptum est *Alachis*, pro *Alabis*. & apud Plutarchum obliquo casu τῶν Ἀβόλων, pro τῶν Ἀλαβῶν. Ptolemæus opidum *Μεγάρα*, *Megara*, quod maritimum erat, perperam quidem in mediterranea ad x millia passuum à litore reduxit: at sub eodem tamen fermè climatis puncto cum Alabi ostio locavit. Hinc est illud Vibii, in Catalogo fluminum: *Alachis Megarensium*: cuius fontem *Dedalus* dilatavit: agrum reddidit [... deest vox.] & regionem, quam idem fluvius devassat. Scribe, devassabat. Idem refert & Diodorus, lib. iii. Δαίδαλος ὃς ἀπὸ τῶν Κοκάλων, inquit, καὶ τοῖς Σικανοῖς διέτριψε πλείω χρόνον, θυνμαζομένης ἐν τῇ κτ' ἡ πύλιν ὑπερβολῇ. καπνοδίας δ' ἐν τῇ νήσῳ πύργῳ ἑνὶ τῶν ἔργων, ἀ μέγιστον δὲ νῦν διαμείβεται. πλησίον μὲν γὰρ τῆς Μεγαρίδος φιλότητος ἐπὶ τῇ δὲ ὀνομαζομένην Κολυμβήθραν, ἐξ ἧς μέγας ποταμὸς εἰς τὴν πλησίον θάλασσαν ἐξερέειται, καλεῖται ὁ Ἀλαβῶν. Id est: *Dedalus apud Cocalum atque Sicanos multum temporis transiegit; apud omnes ob artis excellentiam obtinens admirationem. Edidit autem in hac insula opera quedam, quæ ad hoc usque tempus permanent. nam prope Megaridem mirâ ingeni solertia Colymbethram, quam vocant, fecit; ex qua magnus fluvius Alabon in proximum mare eru-
 30 *ctatur.* Hunc fluvium *Alabonem*, sive, ut illi formant, *Alabum* & *Alabin*, esse eum, qui, 10 haud amplius passibus à copiosissimo suo in mare prorumpens fonte, vulgari nunc vocabulo accolis dicitur *Lo Cantaro*, disertissimis probatur Vibii simul atque Diodori verbis. quorum hic ait, *Alabonem magnum amnem ex Κολυμβήθρα Dedali in proximum eruclari mare*: ille verò, *fontem dilatasse Dedalum*, tradit; id est, ad fontem construxisse *Κολυμβήθραν*. Est autem *Κολυμβήθρα* Latinis piscina, seu lavacrum, sive locus, in quo aquæ concipiuntur, & ubi natare atque urinari possis. Huius ad Alabum colymbethræ exiguæ quedam adhuc exstant vestigia. In ipso autem litore, ad iactum teli ab dextrâ Alabi ripâ, diruti opidi moenia, quorum ambitus mille est passuum, ex quadratis ingentibusque saxis, hinc inde disiecta, ædificiorumque intra ea magnæ atque mirandæ nuper adhuc viscebantur ruinae. *Hyblæ* illius antiquæ, sive *Megara* esse reliquias, certum est. In ipso litore, non in mediterraneo, hanc fuisse sitam, vel inde liquet, quod sinus hic inter promontorium, in quo nunc celebre opidum *Augusta*, & Thapsum peninsulam, in quem medium effunditur Alabus amnis, dictus inde fuit *SINVS*
 40 *MEGARENSIS*. Virgilius, dicto *Aeneid.* lib. iii:*

SINVS Me-
 garensis.

50 *Vivo prætervehor ostia saxo*

Pantagia, Megarasque sinus, Tapsumque jacentem.

Primitivo usus est metri causâ vocabulo, eoque pluralis numeri; more poëtis usitatissimo. Hinc jam *Megarîs* in ipso refertur litore Plinio, loco suprâ scripto: & item *Melæ*; cuius verba lib. ii, cap. v. ii, hæc sunt: *A Peloro ad Pachynum ora quæ extenditur, hæc fert illustria; Messanam, Taurominium, Catanam, Megarida, Syracusas.* Item Thucydidi, lib. vii: Οἱ δὲ Συρακῆσιν παρέπλεον ἐπ' αὐτῆς. Φυλάξαντες δ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι εἰσσι ναυσὶ πρὸς τοῖς Μεγαρίσι, μέγα μὲν ναυὶ λαμβάνουσι, τοὺς δ' ἄλλους σὺν ἡδυνήσαν· ἀλλ' ἀπὸ Φόργον ἐς τοὺς

M

Συρακῶν

Συρακῆσας. Id est: Syracusani domum navigabant. quos Athenienses observantes cum XX navibus apud Megara, unam navim interceperunt: ceteras non potuerunt. sed Syracusas elapsas sunt. Ab Italiâ Syracusani domum repetebant. Hinc & illud Ovidii, Fastor. lib. 1111; ubi Cererem, filiam Proserpinam investigantem, circa omnem insulam ducit:

Liquerat Ortvgiam, Megaræaque, Pantagienque;

Quaque Symethæas accipit aquor aquas.

Hinc item Cicero, in Verrem lib. v: Hæc una navis à classe nostrâ non capta est: sed inventa ad Megaridem. qui locus est non longè à Syracusis. Ita & Servius, ad suprâ scripta Virgilii verba: Megara opidum est juxta Syracusas. Apud Stephani epitomatores sunt ista: Ἀλαβῶν, πόλις ἐν πελάγῳ ὡς Δημήτριος ἐν Συωνύμοις. κλινὴ Ἀλαβῶν. τὸ ἰθὺν, Ἀλαβῶν. 10 ἑώνιος. id est: Alabo, opidum & flumen; auctore Demetrio, in Synonymis. Flebitur, Alabonis. Gentilitium est Alabonius. Hoc opidum ALABO haud dubiè ad ipsum situm fuit flumen. inde enim nomen. Quo loco, & ad utram ripam, item quo tempore fuerit, planè incertum est. Apud Plutarchum in Timoleonte hæc leguntur: μετὰ τὴν πύλιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἡ μάχη ἐγένετο ἐν τῷ ῥέματι τῷ Ἀλῶνι. hoc est: Secundum hæc arma contra Mamercum Catanam versus ferens, juxta fluentem Abolum eum aciem ausum fudit fugavitque; ac supra 11 millia delevit. Syracusis profectus erat Timoleon. Minimè igitur dubitandum, quin corruptæ sint duæ istæ voces τῷ Ἀλῶνι, ex genuinis τῷ Ἀλῶνι. Et quorsum articulus feminini generis τῷ; At τὸ ῥέμα dixit, id est, fluxum aquæ, five fluentium; non verò τῷ ῥέματι, id 20 est, fluvium; quia brevitate suâ vix fluvii nomen videbatur mereri Alabus.

ALABVM
five ALABO
opidum.

STYELLA
castellum.

Cæterum apud Stephani epitomatores, verbis suprâ scriptis, ubi de tribus agit Hyblis, hæc subreuntur: μία τῶν τῶν ἑλίων τῶν καλῶν ὡς φίλις, πᾶσι τῶν Συρακῶν, id est: Una autem Hyblarum Tiella vocatur; ut auctor est Philistus; Siculor. rer. lib. 1111. Ut complures aliæ voces in dictis verbis, sic hoc etiam vocabulum τῶν καλῶν corruptum esse suspicor. Idem Stephani epitomator, alio loco: Στυέλλα, φρούριον τὸ ἐν Σικελίᾳ Μεγαρέων. ἰθὺν Στυέλλας. hoc est: Styella castellum Megaridis in Sicilia. Gentilitium Styellinus. Quum dubium & ambiguum sit vocabulum μεγαρέων, quod aliàs Megarorum urbis agrum significat; Ciceroni verò, & Melæ, & Plinio, ipsam urbem: pars aliqua Hyblæ Megarensis, five arx eius, adpellata esse potuit Στυέλλα, STYELLA. sic scilicet τῶν καλῶν quoque, quæ pars erat Syracusanæ urbis, idem Stephani epitomator τῶν 30 Σικελίας pronuntiavit, πᾶσι τῶν Συρακῶν, id est, urbem Siciliæ, prope Syracusas. At fortè Styella illud est φρούριον τὸ μεγαρέων, id est, castellum Megarensis agri, cuius Thucydides meminit lib. vi. Ἀμα τὸ τῶν ἑλίων δὲ τῶν μεγαρέων τὸ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηνῶν, ἀρτίως ἐκ τῶν καλῶν, πᾶσι τῶν μεγαρέων, τὸ ἐν τῇ Σικελίᾳ, ὡς τῇ ἑλίων, τὸ τῶν καλῶν αἰσθησάμενοι Συρακῶν, αὐτοὶ ἔχοντες τὸ ῥέμα. ἀπὸ τῶν ἑλίων τῶν καλῶν, ὡς τῇ ἑλίων, τὸ τῶν καλῶν αἰσθησάμενοι Συρακῶν, αὐτοὶ ἔχοντες τὸ ῥέμα. ἀπὸ τῶν ἑλίων τῶν καλῶν, ὡς τῇ ἑλίων, τὸ τῶν καλῶν αἰσθησάμενοι Συρακῶν, αὐτοὶ ἔχοντες τὸ ῥέμα. ἀπὸ τῶν ἑλίων τῶν καλῶν, ὡς τῇ ἑλίων, τὸ τῶν καλῶν αἰσθησάμενοι Συρακῶν, αὐτοὶ ἔχοντες τὸ ῥέμα. 40 Hunc agrum, egressi navibus, Athenienses populati sunt. & progressi ad castellum quoddam Syracusanorum; quum id non expugnassent, rursus iam pedestri itinere quàm navigatione ad flumen Teriam se receperunt: egressique campestria vastaverunt, frumentumque incendunt. Expulsi fuisse à Gelone, eodem libro suprâ narrat his verbis: καὶ ἐπὶ οὐκ ὀλίγους πόντους καὶ ποταμούς, καὶ ἀγροὺς, καὶ γέλας, πᾶσι τῶν Συρακῶν, ἀνέστησαν ἐκ τῶν πόλεων ὡς χεῖρας. πᾶσι τῶν αἰσθησάμενοι, ἐπὶ τῶν ὕστερον ἐκατὸν ἢ αὐτὸς εἰκάζει, Πάμμilon πῆμψαντες ἐς Σελινῶντα κλῖναι. Id est: Post 50 c. c. l. v. annos, quàm habitare eam urbem cepissent, à Gelone, Syracusanorum tyranno, & urbe & agro expulsi sunt. Sed antequàm pellerentur, c. postquam illic habitare ceperant annis, Selinuntem, misso illuc Pammilo, condiderunt. Huc fose pulsi receperint, an aliò abiverint, incertum habeo. Cæterum jam Annibalico tempore & bello Punico secundo 50 exiguum fuisse opidum, innuit satis apertè Silius lib. 1111, his verbis:

Nec maior Megarâ Moryce concordibus ausis

Iuvère.

Hinc Cicero, loco proximè citato, locum tantummodò adpellat Megaridem; non opidum. & Strabo verbis proximè de Naxo & Megaris five Hyblæ perscriptis hæc continuè subnectit: Αἰὲν ἐν πόλιν αὐτὴν εἰσι. τὸ τῶν ἑλίων ὄνομα συμμῶν, διὰ τὸν δόρυ τὸ τῶν ἑλίων μέλιτος. Hoc est: Urbes quidem istæ amplius haud existant. at Hyblæ tamen nomen etiam

etiamnunc durat, ob Hyblaei mellis præstantiam. In Itinerario quodam antiquo mediæ sæculi, quibus insularum à continentibus terris distantiae describuntur, ita legitur: *Tapsus distat ab opido Megarâ, id est, castello Syracusanorum stadia x l.* Tot stadia conficiunt millia passuum v: quod justum est intervallum Tapsi peninsulam inter & dictum Alabum amnem. De HYBLAEO MELLE ita canit Virgilius, in Eclogâ 1:

HYBLAEVM
mel.

-- Quæ semper vicino ab limite sepes
Hyblaeis apibus florem depasta salicæ.

Et in Eclogâ vii:

Nerine Galatæâ, thymo mihi dulcior Hyblæ.

- 10 Ad quem versus ita Servius: *Vel odore thymi Hyblæi, vel mellis Hyblæi: ut à materiâ rem ipsam dixerit. nam apibus, non hominibus, dulcis est thymus.* Ovidius, Trist. lib. v. eleg. vi:

Quam multâ madida celantur arundine fossæ:
Florida quam multas Hyblæ tuctur apes.

Et eodem libro, eleg. xiii:

Cana prius gelido desint absinthia Ponto;
Et careat dulci Trinacris Hyblæ thymo.

Item Ponticar. lib. iiii, eleg. xv:

Africa quot segetes, quot Tmolia terra racemos,
Quot Sicyon baccas, quot parit Hyblæ favos.

- 20 Apuleius, *Metamorphoseon* lib. 1: *Aeginensis quidam sum; Aetneo melle, vel caseo, & huiusmodi cauponarum mercibus per Thessaliam discurrens.* Dixit Aetneum, pro Siculo: ut supra in expositione Aetnæ montis ostensum. Martialis lib. xiii, epigrammate cv:

Quum dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ;
Cecropios dicas tu, licet, esse favos.

Silius, lib. xiii:

Tum quæ Nectareis vocat ad certamen Hymetton
Audax Hyblæ favis.

Nam Cecropium sive Atticum mel, ex Hymetto monte, omnium habebatur præstantissimum. secundam nobilitatem obtinebat Hyblæum. HYBLÆI autem COLLES sunt

- 30 ii, qui juxta Marcellinum flumen Alabi amnis fonti imminet; haud ita excelsi; sed colles. florum vario genere, maximè verò thymo læti. Mel in his & item in proximo agro natum, totius Siciliæ æstimatur etiamnunc nobilissimum.

Caterum in prædicto Megarensi sinu fuit & MYLA flumen; uni Livio memoratum.

Is lib. xxiii, Hec, inquit, ad Romanos Syracusani desulerunt; abnuentes, Leontinos in suâ po-

MYLA fluvius.

reitate esse. itaq, integro secum fœdere, bellum Romanos cum iis gesturos. neg. se defuturos ei bello: ita, ut in potestatem redacti suæ rursus ditionis essent, sicut pax convenisset. Marcellus, cum omni exercitu profectus in Leontinos, tanto ardore militum est usus, ob iram inter condiciones pacis interfectæ stationis, ut primo impetu urbem expugnarent. Syracusani, vii millium armorum agmine profectis domo, ad Mylam flumen nuntius occurrit; Captam urbem esse; cetera

- 40 falsa, mista veris, ferens: eadem promiscuam militum atq, opidanorum sacram: nec quemquam puberem arbitrari superesse. direptam urbem; bona locupletum donata militibus. Ad nuntium

tam atrocem constitit agmen. concitatisq, omnibus, duces, quid agerent, consultabant. Erroris speciem haud vanam mendacio præbuerant verberati ac securi percussi transfuga, ad duo millia hominum. ceterum Leontinorum militumq, aliorum nemo post captam urbem violatus fuerat. suaq, omnia eis, nisi quæ primus tumultus captæ urbis absumerat, restituebantur. Nec, ut in Leontinos irent, proditos ad eadem commilitones quærentes percelli potuere; nec, ut eodem loco certiores nuntium expectarent. Quum ad defectionem inclinatos cernerent prætores; sed eum motum haud diuturnum fore, si duces amentis sublati essent; exercitum ducunt Megaram.

- 50 Patet ex disertissimis hisce verbis, documento apertissimo, Mylam flumen fuisse inter Megaram atque Leontinos. nam quum Syracusani à Mylâ versûs Leontinos pergere abnuerent, reduxerunt eos prætores retro ad Megaram, versûs Syracusas. At inter Cantarum sive Alabum amnem, cui Megara adposita fuit, & Leontinos, duo sunt omnino fluvii; quorum alter, mille passibus ab Alabo, vulgò nunc accolis vocatur Marcellino; alter, Fiume di Santo Iuliano; ostium verò eius, Fiume Thadedâ; & detorto vocabulo, Iaddedâ. Vter horum sit priscorum ille Myla, planè nullis certis demonstrari potest documentis. Fazellus atque Bonfilius, clarissimi Siciliæ scriptores Siculi, Marcellinum interpretantur; nullo tamen addito indicio.

γήλος. ὅτι δ' αὖτις μέγροι δ' Ἰαλάρησι, οὐδὲν διωκόντες ἐν τῷ πελάγει πρὸς τὴν ἀντιπαραστά-
 σιν αὐτῶν ναυσίν. ἐφ' ἡμερῶν γὰρ τ' αὖτις τὴν Ἰαλάρην τῶν αὖτ' ἐκ καλῶν ναυσίν, ἀνα-
 καλόν ἐν τῷ πελάγει ἐρασιπποῖν ἀντιπαραστάσιν τὴν δ' αὖτις λόφον. ὅτι περ Μαγῶνι προσέβλεψε κα-
 πτεῖν Ἰππὶ δ' Καπῶνι. αὐτὸς δ' διὰ τ' ἐμπαγίαις ὁχλήσας ἐρηκτὰς, ἐσπῶδε συμμύζῃ τῆς ναυσι-
 πωτὶ πῶ τῶν κατεναγῶν αἰγυλόν. ἔλαβετο γὰρ, μὴ πῶ, διεσπαρμένης τῆς διωκτέως, οἱ Σικε-
 λιώται τοῖς αὖτις τὴν Μαγῶνα διενεμαρμαχίζοντες. ὅτι καὶ συνεπύκνους. Διονύσιος γὰρ, τὸν ἑρ-
 πλουῖον εἰδὼς τῷ Μαγῶνι βραδύον ὄντα, τὴν δ' ἐμπροσθεν τοῖς πελάγεσσι ὁρᾶν καὶ μακρὰν, ἐσπῶδεν
 Ἰππὶ τῆς Καπῶνις, βελόδιος δ' ἰασημαχίᾳ αὐτῶν μάχων ἀπὸ τῆς ἑλθεῖν τοῖς αὖτις τὴν ἰμυλῶνα.
 Hoc est: Post hæc ad CLX stadia cum exercitu à Syracusis progressus, juxta Taurum; quem
 10 vocant, castra posuit. * Himilco interim Messanæ maneat dirigit. * Hoc
 Messanensium excidio quum satis declarasset, quanto Græcorum odio flagraret; Magonem nau-
 areham cum instructâ classe dimittit; montem, qui Taurus vocatur, præternavigare jubens.
 Occupant hunc Siculi; magno quidem numero; sed absque certo duce, his pridem Naxiorum
 terram concesserat Dionysius. sed tunc, Himilconis adducti promissis, montem hunc insederant;
 quem, post bellum, muro circumdatum inhabitauerunt; urbemq; à mansione in Tawro nuncupantem
 Tauronemium. Adjunctis ergo copiis pedestribus, Himilco festinatis itineribus ad jam memora-
 tum Naxii agri locum, Magone juxta oram legente, pervenit. Sed quia ignem ad maritimam
 usque oram eructaverat Aetna, terrestris exercitus haud amplius ita duci poterat, uti nauticum
 ad litus comitantem haberet. maritimis enim tractibus flammantis Aetnæ profluvio excisis cor-
 20 ruptisque, necessitas pedestre agmen montem circuire coegit. Magonem igitur jubet Catanam
 verius navigare. interim per mediterranea rapim ducentis ipse, cum classe apud Catanensem
 litus conjungere sese illi properat: metus enim suberat, ne, copias à se longius divulsis, Siculi na-
 vales Magonem prælio adorirentur. id, quod etiam evenit. quidpè Dionysius exploratum habens,
 tardiusculam Magoni navigationem esse, longumque & operosum pedestribus iter; præprope
 Catanam contendit: ut, priusquam Himilconis miles accederet, ipse cum Magone prælium na-
 vale iniret. Pluricula adscripsi; quòd pateret, non cum primo loco intellexisse Dio-
 dorum Taurum montem, in quo Tauronemium opidum situm; sed Ptolemaï illud pro-
 montorium inter Catanam & Syracusas: quod CLX stadia, id est, millia passuum
 40 xx circiter à Syracusis distans est. quidpè millia hodiè quæ à Syracusis ad Augu-
 stam numerantur xvi.

Sed ut ab septentrionibus *Taurus* five *Xiphonia promontorium*, sic ab austro includebat Megarensem sinum η *Θαλασσα Χερσονησος*, id est, *THARSVS PENIN^a THARSVS*
SVLA: cuius vocabulum apud Virgilium, & in Itinerario insulari, sine adspira-
 tione, Romana scripturâ, legitur *TAPSVS*. Apud Silium quoque, lib. XIII,
 mixtâ scripturâ ac formatione est *TAPSOS*, in his verbis:

*Non Tapsos, non è tumulis glacialibus Acræ
Defuerunt.*

Ovidius, Fastor. lib. iii:

Hinc Camarinam adit, Thapsonque & Heloria tempe.

40 Virgilius, Aeneid. lib. III:

— Vivo pratervehor ostia saxo
 Pantagia, Megarosque sinus, Tapsumque jacentem.
 Sicanio pratenta sinu, jacet insula contra
 Plemmyrium undosum: nomen dixere priores
 Ortigiam.

Ortvgiam insulam Syracusanā urbis fuisse partem, ponte connexam, proximo hinc ca-
 pite patebit. Servius ad ista Virgilii, *Tapsumque jacentem; Tapsus*, inquit, *insula non*
longe à Syracusis, plana & penè fluctibus par. Prædictum Itinerarium insulare: *Insula Ta-*
psum distat ab opido Megara, id est, castello Syracusanorum, stadia x l. Hodieque insula ad-
 50 pellationem obtinet, vulgò *l'Isola della Manghisi* dicta: quamvis re verà sit *peninsula*
plana, ut & olim; angustā cervicē atque depresso, & *fluctibus*, quod de ipsā insulā
 perperam perhibuit Servius, *penè partem*, annexa continenti. Thucydides. lib. vi: οἱ
 δὲ Ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ Πιπυγορῇ ἡμέρᾳ ἐξήταζοντο, καὶ ἔλασιν αὐτοὺς παντὶ ἡδὲ τῷ
 στρατοῦ μάλ᾽ ἐκ τῆς Κάλανος ὀνύτης κατὰ τὸν Λένγαν καλούμενον, ὃς ἀπὶ τοῦ τῶν Ἐπικολῶν ἐξ ἡ
 ἐπὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς περὶ τοὺς ἀποβιβάζωντας, ταῖς τι-πενάων εἰς τὴν Ὀσίαν τοιοῦτον ποταμῶν. ἐστὶ
 δὲ χειρὸς τοῦ ποταμοῦ ἰσχυρὰ πένοντος ἐστὶ πέναντι, τῆς δὲ Συρακοσίων πόλεως ἐστὶ
 ὁδὸν πολλὰ ἀπὸ τοῦ. Id est: *Athenienses proximā luce, quæ cam noctem consequuta est,*

THAPSVS
opidum.

recensitis copiis, cum iis omnibus Catanâ profecti, regione loci, quem Leontem vocant, ab Epipolis VI aut VII stadia distum, clam hoste peditatum in terram exponunt; simulque navis ad Thapsum adpellunt. Est autem Thapsus peninsula, angusto isthmo in mare procurrens, haud procul Syracusis; sive terrâ, sive mari commicare velis. Opidum in hac peninsula condidisse Lamin cum Megatenibus, qui postea Hyblam seu Megaram incoluerunt, cui nomen fuit commune peninsulae ἡ Θάψος, TAPSUS; supra ad Hyblæ descriptionem ex eodem ostensum est Thucydide. Hinc Stephani epitomator: Θάψος, πόλις Συκελίας. ἐστὶν ἡ χερσόνησος ἐν τῷ στενῷ Ἰσθμῷ. τὸ Ἰσθμὸν, Θάψος. hoc est: Thapsus, opidum Siciliae. Est & peninsula in angustis isthmi. Gentilitium, Thapsius. Vel ipse Stephani epitomator, vel impertissimus aliquis librarius χερσόνησον hanc in angustis isthmi Corinthiaci intellexit; quum locus ex modò citatis Thucydidis verbis à Stephano fuerit transcriptus; ἐστὶν ἡ χερσόνησος ἐν τῷ Ἰσθμῷ. Ptolemæus hanc oram ita describit: Πάχυνος ἀκρὰ, φοινικῶδες λιμὲν, Ὁρίνη ποταμὸς ἐκβολαί, Μακρὸν ἄκρον, χερσόνησος, Συρακοῦσαι καὶ ὠκείαι, Ταῦρος ἄκρον, Ἀλάβα ποταμὸς ἐκβολαί, Πάσιγλις ποταμὸς ἐκβολαί, Κατάνη καὶ ὠκείαι, Σιμαίβη ποταμὸς ἐκβολαί, Ταυρομένιον. Id est: Pachynus promontorium, Phanicus portus, Orini fluvii ostium, Longum promontorium, Peninsula, Syracusæ colonia, Taurus promontorium, Alabi amnis ostium, Pantagia amnis ostium, Catana colonia, Simæthi fluminis ostium, Tauromenium. Hic nostri sæculi geographi χερσόνησον, sive Peninsulam interpretantur id promontorium, quod, antiquis temporibus Plemmyrium dictum; unâ cum Ortygiâ insulâ Maiorem Syracusarum portum includit. At peninsula heic nulla est: & 20 Ptolemæus suam χερσόνησον VII millia passuum ab Syracusis versus orientem hibernum removeret. Ego itaque omnino mihi persvadeo; ut Simæthum & Taurum, sic χερσόνησον, quæ debebat esse Θάψος, alieno posuisse tractu Ptolemæum. Apud Eusebium, ad Olympiadis XV. annum 1111, ita scriptum est: χερσόνησος ἐν Συκελίᾳ ἐκλήθη. id est: In Sicilia Chersonesus condita. Quamvis & à Thucydidis & à Marciani Strabonisque computatione, quam supra notavimus, longius recedat hæc Chersonesi ætas; tamen, Thapsm intellexisse Eusebium, minime dubito; quando nulla alia Chersonesus in Sicilia traditur.

CAP. XII.

30

Syracusæ urbs: cuius partes, Epipolæ, Neapolis, Tycha, Acradina, & Insula; cuius nomen proprium Ortygia: & in hac Arethusa fons. Thymbris fluvius. Portus duo Syracusarum. Trogilus, Leontia, Lepas; loca apud Syracusas. Lysimelia stagnum. Syraca palus.

Sequitur hinc maxima juxta ac potentissima quondam nobilissimaque totius Siciliae urbs Συρακοῦσαι, SYRACUSAE; innumeris memorata auctoribus: quorum præcipuos citabimus. ac primo loco geographos. Scylax, in περὶ 40 πλοῦ. Πόλεις ἧ εἰσὶν ἀπὸ Πελοποννήσου. Ἐλλωίδες αἰδεῖ. μεσσηνίη καὶ λιμὲν, Ταυρομένιον, Νάξος, Κατάνη, Λεοντῖνοι, Σύμαιδος ποταμὸς, καὶ πόλις Μεγαρίδος, καὶ λιμὲν Σιφώνιος. ἐχθρότη ἡ μεγαρίδος πόλις ἐστὶν Συρακοῦσαι, καὶ λιμένες ἐν αὐτῇ δύο. τῶν ὁ ἑπὶ τὸς τεῖχος, ὁ δὲ ἄλλος ἐξω. μετὰ ἡ ταύτην πόλις Ἐλώρον, ἡ Πάχυνος ἀκρωτήριον. Id est: Urbes à Peloriade Græcæ sunt istæ: Messana cum portu, Tauromenium, Naxos; Catana, Leontini, Symæthi amnis, & urbs Megaris, & portus Xiphonius. Megaridem sequitur urbs Syracusæ, & duo in hac portus. quorum alter intra muros est situs; alter extra. Post hanc est urbs Helorum, & Pachynus promontorium. Strabo, lib. VI: Πόλεις δὲ εἰσὶν καὶ ἡδὴ τὸ πλεονέκων τὸν πορθμὸν, μεσσηνίη πρῶτον, ἐπεὶ ταυρομένιον, ἡ Κατάνη, ἡ Συρακοῦσαι. Id est: Urbes sunt eo in latere, quod fretum conficit, Messana primum, dein Tauromenium, Catana, & Syracusæ. Mela, lib. II, cap. 50 VII: A Peloro ad Pachynum ora quæ extenditur, Ionium mare attingens, hæc fert illustria: Messanam, Taurominium, Catinam, Megarida, Syracusas. Plinius, lib. III, cap. VIII: Colonia Taurominium; quæ antea Naxos: flumen Asines, mons Aetna, scopuli tres Cyclopi, portus Phylis, colonia Catana; flumina, Symæthum, Terias. intus Lastrygonii campi. opida, Leontini, Megaris: amnis Pantagies; colonia Syracusæ. Solinus, cap. XI: Principem urbium Syracusas habet. Stephani epitomator: Συρακοῦσαι, πόλις Συκελίας μετρίη, ὡς ἡ κατὰ τὸς Εὐρώπην. id est: Syracusæ, urbs Siciliae maxima: ut auctor est Hecateus in Europâ.

Nomen